

РАЗЛОЗИ И МУДРОСТИ СТВАРАЊА СОТОНЕ

[Српски – Serbian – صربي]

Мухаммед б. Ибрахим ел-Хамед

Обрада и рецензија:
Фејзо Радончић

2015 - 1436

IslamHouse.com

﴿ السبب و الحكمة في خلق إبليس ﴾

« باللغة الصربية »

محمد بن إبراهيم الحمد

2015 - 1436

IslamHouse.com

Разлози и мудрости стварања шејтана (сотоне)

Размислимо о леку одвратног укуса и ружног мириса. Уколико човек зна да ће конзумирањем овог лека да оздрави, он га са једне стране мрзи због тога што му је одвратан и неугодан, али му је са друге стране итекако потребан јер га он, и поред своје одвратности, води ка ономе што воли и што прижељкује, тј. води га ка оздрављењу. Исти је случај и са оболелим екстремитетом код човека: уколико зна да ће ампутирањем тог екстремитета да сачува властити живот, човек ће сасвим сигурно да пристане на ампутацију. Слично је и са одласком на далеко путовање: ако ће га оно одвести до онога што воли и прижељкује, или до њему драге и вољене особе, човек ће се на то одлучити упркос напору и тегобама које оно представља. Овакав је случај са хаџијама које радо крећу ка Древном храму, тј. Каби у Меки, и поред чињенице што ће на том путу бити суочени са тешкоћама као што су пролазак кроз пуне долине, безводне пустиње и ненасељене пределе. Из свега што смо казали можемо да закључимо да једна те иста ствар са једне стране може бити драга и пожељна, а с друге стране мрска и непожељна,

па није нужно да једна обавезно искључује другу.

Ако би неко казао: “Како то да Узвишени Аллах жели да се нешто деси, а да Он у исто време са тим није задовољан, нити то воли, и како, такође, да усагласимо чињеницу да је Узвишени Аллах Својом вољом дао да се одређена ствар деси са чињеницом да Он исту ту ствар мрзи и презире?”, одговор би гласио: Резултате, који се одређеним деловањем желе постићи, можемо да поделимо на две врсте: циљани резултат, дакле оно што се одређеним деловањем примарно жели постићи; и споредни резултат, тј. оно што долази као последица остварења циљаног резултата.

Што се тиче примарног, тј. циљаног (позитивног) резултата који се жели остварити, његово је остварење пожељно због тога што је он у суштини нешто што је лепо и што садржи свеколико добро, па је због тога његово остварење само по себи и циљ, док, са друге стране, споредни резултат није сам по себи циљ, па он (понекад) са собом не доноси суштинску добробит и поред тога што се остварује на начин који води ка одређеној добробити. Дакле, овај споредни резултат

некада је сам по себи нешто што је ружно и непожељно, али он у исто време зна бити и пожељан због (позитивних) резултата до којих доводи, тако да се у њему сједињују две привидне опречности: његова непожељност и пожељност, што у ствари није контрадикторно, јер је остварење овог резултата пожељно с једне, а непожељно с друге стране.

Дакле, ово је познато и схватљиво чак и створењима, тј. обичним људима, па како да то не буде познато Свезнајућем и Мудром Створитељу, којем ништа није непознато? Значи, Узвишени Аллах понекад мрзи одређену ствар, међутим, Он у исто време и жели да се она деси, јер ће њено остварење довести до онога што Он воли и са чиме је задовољан, у чему нема никакве контрадикције.

Како би ово постало јасније, навешћемо два примера. Први је пример је стварање Иблиса, о којем ће бити говора у овом тексту, а други је пример стварање невоља, патње и боли, о којем ће бити говора у наредном тексту.

Мудрости у стварању Сотоне

Узвишени Аллах створио је Сотону који је основа изопачености и покварености и од којег почињу сва зла овог света, као што су погрешна веровања, заблудела уверења, слеђење страсти, повођење за сумњама и томе слично. Сотона је главни узрочник људске заблуде и несреће и он људе наводи да чине дела која изазивају Аллахову срдбу. Међутим, Сотона својим постојањем проузрокује и многе позитивне последице и у његовом постојању крију се многе мудрости.

Пре него што кажемо нешто о тим мудростима, потребно је указати на једну врло битну ствар. Наиме, ми тврдимо да у свему ономе што Узвишени Аллах чини и у свему ономе што наређује постоји одређена мудрост и сигурна корист, међутим, није нужно да нама, људима, та мудрост увек и у свим ситуацијама буде потпуно јасна. Дужни смо, дакле, да верујемо да у свему што Узвишени Аллах чини постоји одређена врста мудрости, без обзира била нам она јасна или не, јер Он није свим Својим створењима омогућио да те мудрости докуче и схвате, већ их је подучио само ономе што Он жели и хоће. Штавише, много је више онога што је људима остало

скривено и непознато од онога што им је познато и што знају. Због тога, муслиман је обавезан да чврсто верује да ниједно Аллахово дело нити наредба нису лишени велике и запањујуће мудрости, пред чијом величином застаје ум, па макар он и не схватао све детаље и појединости те мудрости јер, како правило каже, непознавање одређене ствари није доказ да та ствар не постоји. На пример, одређене сегменте медицине, попут оперативних захвата, познају само лекари који су специјалисти у тој области, а сличан је случај и у области инжињеринга и осталих врсти наука и вештина, међутим, то што сви људи не познају ове области никако не значи да оне не постоје или да их требамо порицати.

Након што смо потврдили ово правило, наводимо неколико мудрости које су, према мишљењу исламских учењака, проузрочене стварањем Сотоне:

• **Људи постају свесни моћи Узвишеног Господара да Својом вољом створи суште супротности.** Тако је Узвишени Аллах створио Сотону, то најгрозније и најодвратније биће, које је узрочник свакога зла, као што је насупрот њега створио анђела Гаврила, једно од најчаснијих и

најнепорочнијих бића, које је извориште сваког добра, па нека је узвишен Онај који је створио оба ова бића! Аллахова моћ манифестује се и у стварању ноћи и дана, врућине и хладноће, воде и ватре, болести и лека, смрти и живота, лепоте и ружноће... Сваки од негативних елемената истиче лепоту и позитивност своје супротности. Ово је један од најјаснијих доказа који указују на савршенство Аллахове моћи, на Његову величину и апсолутну власт која је само Његова привилегија. Он је створио све ове супротности, ставио их једне наспрам других и учинио да свака од њих делује против друге. Све споменуто одвија се искључиво Аллаховим управљањем и Његовим руковођењем, у чему се опет огледа Његова мудрост и свемоћ, јер, уколико би једна од супротности изостала у потпуности, нестало би и мудрости у вези са њом, а Његова свемоћ била би доведена у питање.

● **Узвишени Аллах Својим штићеницима пружа прилику да на најдоследнији начин употпуне све степене богобојазности и тако Му искажу своју покорност.** Ово се остварује кроз устрајно супротстављање Аллахових искрених робова сотони и његовим следбеницима, изазивање

њихове срџбе кроз богобојазност и покорност Узвишеном Аллаху, затим тражење уточишта код Аллаха, молећи Га да их заштити од проклете Сотоне, његових штићеника и њихових сплетки. На овај начин Аллахови искрени робови остварују небројене овосветске и оносветске користи, које, ако Сотона и његове слуге не би постојале, не би могли ни да остваре. Искрену љубав према Аллаху, искрено обраћање само Њему, ослањање само на Њега, стрпљивост, потпуно задовољство са Њим и Његовом одредбом и томе слично, убрајамо у Аллаху најдраже видове богослужења, а ништа од споменутог није могуће да остваримо осим кроз устрајно супротстављање страстима, борбу са самим собом, те кроз понизност пред Узвишеним Господаром и давање предности љубави према Њему над свим другим што постоји. Повод за све споменуте врсте богослужења јесте стварање и постојање проклете Сотоне.

- **Искушења и невоље.** Иблис је, између осталог, створен и како би био повод за људска искушења, кроз која ће се раздвојити добри људи од оних лоших.

- **Значења Аллахових имена долазе до изражаја, као и све оно што она**

подразумевају и што је везано за њих. У имена Узвишеног Аллаха убрајају се и имена као што су Ер-Рāфи‘ (Онај који уздиже онога кога Он жели), Ел-Хāфид (Онај који спушта онога кога жели), Ел-Муизз (Онај који узвисује), Ел-Музилл (Онај који понизује), Ел-Хакем (Апсолутни Судац), Ел-Адл (Најправеднији). Свако од ових Аллахових имена подразумева постојање онога на чему се она односе и што она својим значењем и подразумевају, тако да је стварање Сотоне истакнуло значења имена Узвишеног Аллаха, што се, ако би сви људи били верници и Аллаху покорни, не би десило.

• **На површини излази оно што се налази у људима, тј. у њиховој природи, било да се ради о добру или злу.** Људска природа почива на две основне карактеристике, а то су добро и зло, односно ружно и лепо, међутим, оне остају скривене у људима баш као што је пламен скривен у варници све до тренутка док се он не упали. Оно што је варница за ватру, то је шејтан за људску природу, односно, стварањем шејтана природа покварених и лоших људи излази на видело, те њихова воља за чињењем ружних дела свима постаје очита, баш као што је слање Посланика био повод да на видело изађе

природа добрих људи, након чега и њихова воља за чињењем добра такође постаје очита. На овај начин Најмудрији од свих мудрих даје да из добрих људи на површину изађе и видљива постане њихова доброта, која је до тада била у њима скривена, као што на сличан начин даје да из покварених људи на површину изађе и свима очитом постане њихова злоба и поквареност. Након тога, Аллахова мудрост показује се на обе скупине, и постаје легитимно да се и над једном и над другом, сходно заслуди, примени Његов пропис, да би се потом свима обзнанило оно што је Узвишени Аллах, сходно Свом свеобухватном знању, знао одувек.

● **Указују се многобројни Аллахови знакови, као и чудесна моћ у Његовом деловању.** Неверство и зло, које су починиле изопачене и покварене душе неверника и насилника, били су повод да Узвишени Аллах пошаље многа чуда и јасне знакове Своје моћи. Такав је пример са Великим потопом којим је уништен Ноев народ, силовитим ветром којим је уништен народ Ад, уништењем народа Семуд, пропасти народа посланика Лута, преображајем ватре у хладну и спасоносну а у коју је бачен посланик Аврам, мир над њим, са свим чудима која је

Узвишени Аллах показао преко посланика Мојсија, као и са свим осталим сличним чудесима и јасним доказима. Када бисмо, хипотетички, замислили да неверство и неверници, као и порицатељи вере, не постоје нити да су икада постојали, ниједно од споменутих чуда и јасних знакова, које људи препричавају кроз генерације и које ће са колена на колено преносити заувек, не би се ни указали. Узвишени Аллах није сотону оставио да све до Судњег дана људе заводи и наводи их на криви пут из неке почасте према њему, већ само како би га још више понизио и како би се овај проклетник још више огрешио, што ће, наравно, само повећати његову казну и умногостручити његову патњу у Паклу. Овде још требамо да напоменемо да је Узвишени Аллах шејтана учинио неком врстом теста за људе, како би се кроз степен подложности њему и његовом деловању одвојили добри од лоших, о чему је већ раније било говора, а имајући у виду да ће људи на Земљи постојати све до Судњег дана, то свакако значи да ће и сотона постојати све док постоје и људи, а Узвишени Аллах најбоље зна.¹

¹ Преузето из часописа „Ел Аср“.